

VIẾT BÀI LÀM VĂN SỐ 5 : VĂN THUYẾT MINH

A - MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

– Tiếp tục củng cố những kiến thức và kĩ năng làm văn thuyết minh, cũng như các kĩ năng lập dàn ý, diễn đạt,...

– Vận dụng những hiểu biết đó để làm được một bài văn thuyết minh vừa rõ ràng, chuẩn xác lại vừa sinh động, hấp dẫn về một sự vật, sự việc, hiện tượng, con người gần gũi, quen thuộc trong đời sống.

– Thấy rõ hơn nữa trình độ làm văn của bản thân, từ đó, rút ra những kinh nghiệm cần thiết để bài làm văn thuyết minh đạt kết quả tốt hơn.

B - NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

I - NỘI DUNG

Ngoài những điểm chung đã nói trong hai bài *Viết bài làm văn số 1* và *Viết bài làm văn số 4*, ở bài này, GV cần chú ý thêm những điểm sau :

1. Bài làm văn này không chỉ yêu cầu HS thuyết minh chuẩn xác, mà còn đòi hỏi các em thuyết minh sao cho sinh động và hấp dẫn đối với người đọc (người nghe). Muốn thế, GV phải giúp HS :

a) Tìm ra được những nét đặc sắc, độc đáo, có sức sống, có sức thu hút người đọc (người nghe). GV cần khơi gợi cho các em những chi tiết có khả năng gây ngạc nhiên, thích thú ẩn náu trong sự vật, sự việc, hiện tượng, con người,... mà HS cần phải trình bày, giới thiệu.

b) Am hiểu và thích thú trước đề tài thuyết minh ; vì bản thân mình không thích thú thì sẽ không thể tạo ra sự thích thú, hấp dẫn cho người khác được.

c) Biết cách làm cho quá trình giới thiệu, trình bày trở nên hấp dẫn bằng các cách thức thích hợp. Ví dụ như : sắp đặt ý tứ sao cho có thể gọi ra sự bất ngờ, tạo cho người đọc (người nghe) sự hồi hộp chờ đợi ; đưa ra đúng lúc những kiến thức hay con số có sức thu hút sự chú ý của mọi người ; vận dụng sáng tạo các biện pháp tu từ,...

2. Tuy nhiên, muốn bài làm hấp dẫn thì đề bài không thể khô khan. Vì thế, GV cần ra những đề bài có khả năng giúp HS tìm được những nội dung mới lạ, lí thú và

hình thức trình bày sinh động, để làm cho bài viết sinh động và lôi cuốn được người đọc (người nghe).

II - TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

Ngoài những điểm chung đã nói trong hai bài *Viết bài làm văn số 1* và *Viết bài làm văn số 4*, ở bài này, GV cần chú ý thêm những điểm sau :

1. Hướng dẫn HS chuẩn bị làm bài

GV cần giúp HS hiểu về yêu cầu viết một bài văn thuyết minh vừa chuẩn xác lại vừa hấp dẫn. Để làm được điều đó, cần phải :

– Đọc, nghe, quan sát, tham khảo, sưu tầm tài liệu về những lĩnh vực liên quan đến bài làm (đã nêu trong SGK hoặc đã được thầy, cô thông báo trước) để phát hiện ra trong đó những nguồn tri thức không chỉ chính xác, phong phú, sâu sắc mà còn mới lạ, đặc sắc, lí thú.

– Tìm đọc những bài văn thuyết minh hay, những bài thực sự có sức hấp dẫn, để học tập cách tạo nên sự lôi cuốn của một quá trình trình bày, giới thiệu (cách khai thác nội dung, cách vận dụng hình thức kết cấu, cách sử dụng ngôn từ,...).

– Thử hình dung trước, nếu phải thuyết minh về một đối tượng nào đó thì mình sẽ nói những gì và nói theo cách nào để khiến cho bài thuyết minh của mình hấp dẫn được người đọc (người nghe).

2. Ra đề bài

Khi dự kiến đề bài, GV nên đặt mình vào địa vị của HS để xét xem các em, với điều kiện sống và điều kiện học tập như mình đã biết, có thể cố gắng làm được một bài thuyết minh hấp dẫn hay không.